

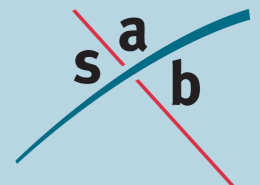
quick scan flora en fauna

Leusden, winkelcentrum Biezenkamp.

Gemeente Leusden

Datum: 17 november 2015

Projectnummer: 150434

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Huidige situatie	3
1.3	Toekomstige situatie	5
2	Wettelijk kader	8
2.1	Gebiedsbescherming	8
2.2	Soortenbescherming	9
3	Methode van onderzoek	12
4	Effectbeoordeling	13
4.1	Gebiedsbescherming	13
4.2	Soortenbescherming	14
5	Conclusie	19
5.1	Gebiedsbescherming	19
5.2	Soortenbescherming	19
5.4	Zorgplicht	20
5.5	Aanbevelingen	20
5.6	Vervolgonderzoek U-Blok	20
	Bijlage 1: Literatuurlijst	3

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Leusden is voornemens een deel van het bestemmingsplan voor winkelcentrum De Biezenkamp te herzien. Voor het winkelcentrum is in 2011 een nieuw bestemmingsplan vastgesteld, dat toeziet op een vitalisering van het gebied. In het vigerende bestemmingsplan zijn bouwmogelijkheden opgenomen om extra appartementen en een extra supermarkt toe te voegen. Om diverse redenen zijn niet alle planologische mogelijkheden gerealiseerd en is het wenselijk een nieuw bestemmingsplan op te stellen. Eén van de haalbaarheidsstudies die voor het nieuwe bestemmingplan dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregelgeving. Voorliggende quick scan flora en fauna geeft een eerste inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze plek.

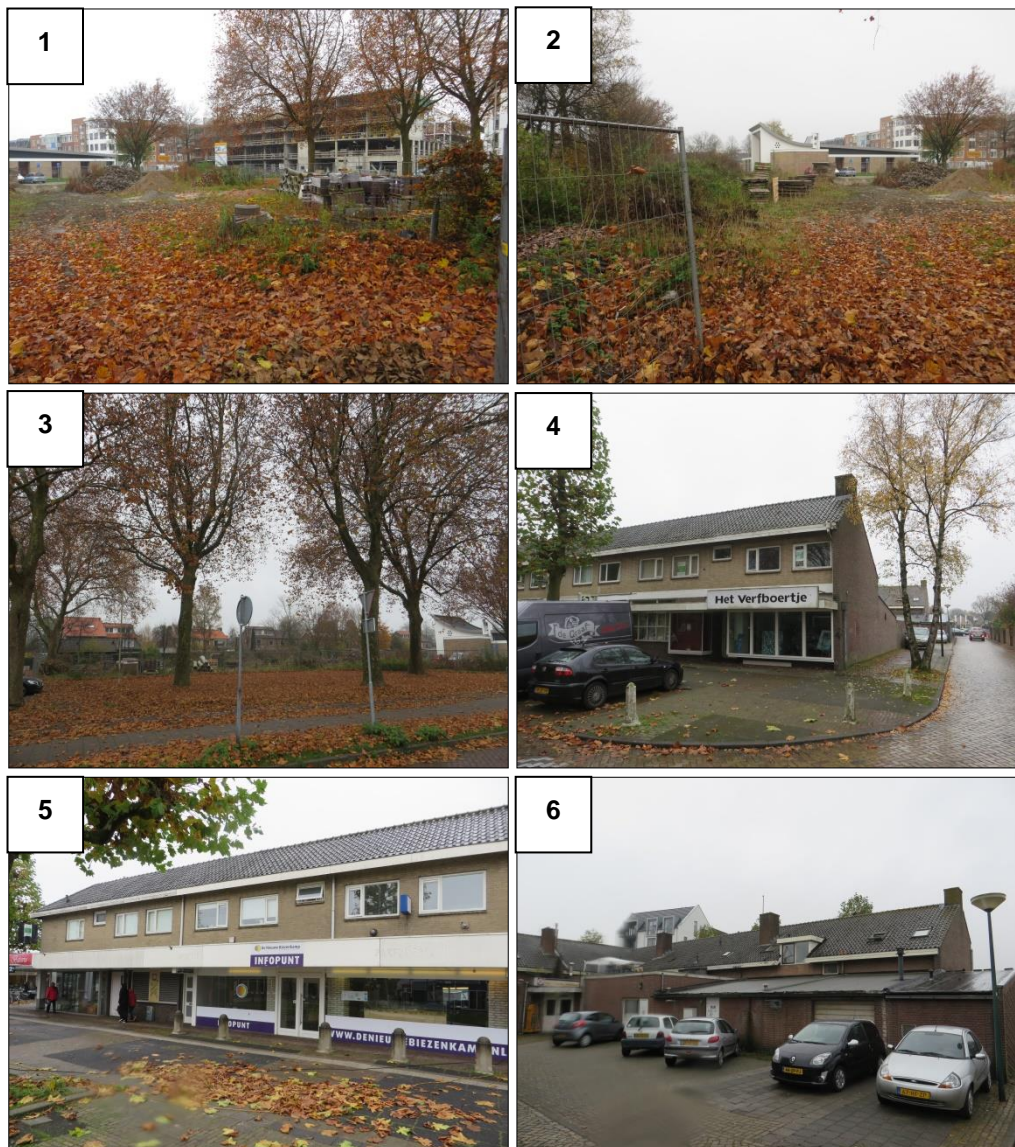
Globale ligging plangebied (bron: Google maps, PDOK. Bewerking SAB, 2015)

Vordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden moet eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 en eventuele andere natuurregelgeving. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning uitspraken zijn gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied is beoordeeld op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten en beschermde natuurgebieden. Dit heeft geresulteerd in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 Huidige situatie

Het plangebied is een onderdeel van het winkelcentrum De Biezenkamp, dat is gelegen in de wijk Het Ruige Veld, ten noorden van het centrum. Het plangebied wordt begrensd door het Ossensteegje aan de noordzijde, de Marcuskerk aan de oostzijde, en door diverse nieuwbouwcomplexen aan de zuid- en westzijde.

In de huidige situatie wordt het plangebied gevormd door een deel van het bestaand winkelcentrum, een braakliggend perceel en een verkeersgebied. Het winkelcentrum bestaat uit een zogenaamd 'U-blok' met op de benedenverdieping winkels en andere voorzieningen en op de bovenverdieping zijn enkele appartementen aanwezig. Het geheel maakt een slecht onderhouden indruk. Aan de overzijde van de winkels is het braakliggend perceel aanwezig (hierna: 'L-blok'). In het vigerend plan zijn op deze locatie woningen voorzien. Het perceel bevat enkele ruigtes en is grotendeels afgezet met bouwhekken. Net buiten deze bouwhekken staan zes grote platanen. Onderstaande afbeeldingen geven een impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek: 1) en 2) braakliggend terrein gezien richting het zuidoosten en oosten; 3) platanen aan de Asschatterweg – Biezenkamp; 4) en 5) winkels aan de Biezenkamp; 6) achterzijde winkels. Foto's Natuurkompas (2015).

1.3 Toekomstige situatie

U-blok

In de toekomstige situatie blijft het U-blok behouden. Het pand zal drastisch worden opgeknapt om weer te kunnen voldoen aan de eisen van de huidige tijd. De puien op de begane grond worden optisch verlengd, waardoor de beperkte vrije hoogte van het pand wordt gemaskeerd. De puien op de begane grond sluiten hierdoor beter aan bij de nieuwbouw rondom het plein.

Het toekomstige aanzicht van het U-blok (bron: Architectenbureau Visser en Bouwman, 05-11-2015)

Op de begane grond van het U-blok blijven diverse functies mogelijk, zoals detailhandel, horeca en dienstverlening. Een supermarkt is hier nadrukkelijk niet toegestaan. Aan de noordzijde is het U-blok open. Hier bevinden zich enkele parkeerplaatsen. De gemeente ziet mogelijkheden om het gebouw in de toekomst op de begane grond dicht te bouwen, zodat ruimte ontstaat voor een grotere detailhandelsvoorziening. Een supermarkt behoort daarbij niet tot de mogelijkheden.

L-blok

De grondgebonden woningen die ter plaatse van het nieuwe L-blok waren voorzien zijn niet meer passend in de huidige woningmarkt. Ter plaatse van het woonblok dat was voorzien in het vigerende plan zal een supermarkt worden gerealiseerd. Deze supermarkt wordt gesitueerd op de begane grond. Op de eerste, twee en derde verdieping is ruimte voor in totaal 18 appartementen. Op de eerste verdieping zal tevens ruimte zijn voor kantoorruimte voor de supermarkt en voor bergingen voor de appartementen.

Op de navolgende afbeeldingen wordt een indruk gegeven van de toekomstige situatie van het L-blok.

Aanzicht oostgevel en westgevel L-blok (bron: Architectenbureau Visser en Bouwman, 05-11-2015)

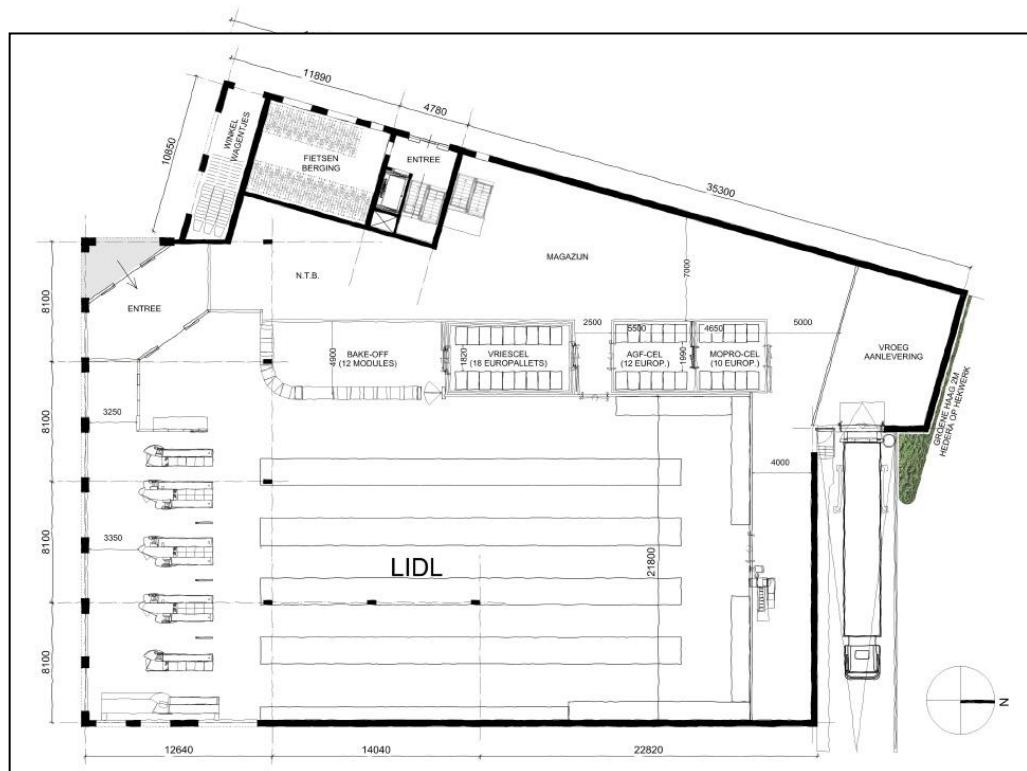
De begane grond reikt tot 4,5 hoogte. De bovenste verdieping van het pand reikt tot 13,5 meter hoogte. De nokhoogte reikt tot circa 16 meter.

Aanzicht zuidgevel L-blok (bron: Architectenbureau Visser en Bouwman, 05-11-2015)

Appartementen

De 16 appartementen die zijn voorzien hebben een oppervlakte van circa 100 m² en beschikken over een woonkamer met open keuken, een balkon, twee slaapkamers, een badkamer en een berging. Op de eerste verdieping is voor elk appartement een berging van 5 m² voorzien. De entree van de appartementen en een fietsenberging bevinden zich aan de westzijde van het pand.

Bovenaanzicht begane grond L-blok (bron: Architectenbureau Visser en Bouwman, 05-11-2015)

Supermarkt

In het pand is een supermarkt voorzien met een winkelvloeroppervlak van 1.050 m². De totale voetprint van het gebouw, inclusief de supermarkt, het magazijn, ruimte voor winkelwagens, de entree en fietsenstalling voor de woningen en de laad- en losplaats is ruim 1.800 m².

Openbare ruimte

In het bestemmingsplan is een groot gebied opgenomen met de bestemming Verkeer – Verblijfsgebied. De omvang van deze bestemming heeft vooral te maken met het feit dat in het vigerende bestemmingsplan bouwvlakken zijn opgenomen die niet benut zullen worden en waarvoor dus een andere bestemming noodzakelijk is.

In dit gebied ligt het primaat grotendeels bij fietsers en voetgangers. Verder zijn hier parkeerplaatsen mogelijk voor de winkels en de woningen.

2 Wettelijk kader

2.1 Gebiedsbescherming

De Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nbw 1998) beschermt een tweetal gebieden, te weten de Natura 2000-gebieden en de beschermde natuurmonumenten.

Natura 2000-gebieden

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europees Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebied (Natura 2000-gebieden). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Nbw 1998. In artikel 19j van deze wet is bepaald dat bij het vaststellen van een plan rekening moet worden gehouden met de gevolgen daarvan op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitattypen en de habitats van soorten van Natura 2000-gebieden. Voor elk plan, dat niet direct verband houdt met het beheer van het gebied en dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, moet een voor-toets worden verricht. Dit betekent dat ook plannen die niet in een Natura 2000-gebied liggen een verstorend effect kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende gebied. Derhalve is sprake van een externe werking.

Beschermde natuurmonumenten

In de Nbw 1998 is geregeld dat het verboden is om zonder vergunning van het bevoegd gezag in een beschermd natuurmonument handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen:

- die schadelijk kunnen zijn voor:
 - het natuurschoon;
 - de natuurwetenschappelijke betekenis van het BN;
 - dieren of planten in het BN;
- die het beschermd natuurmonument ontsieren,
- die in strijd zijn met de bij een vergunning gestelde voorschriften of beperkingen.

Voor een BN geldt overigens dat niet alleen rekening hoeft te worden gehouden met de bescherming van natuurwaarden, maar dat ook economische, sociale en culturele belangen kunnen ook worden betrokken. De nadelige gevolgen van een besluit mogen niet onevenredig zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen.

Overige beschermde gebieden

Naast het beschermingsregime van de Nbw 1998 zijn in de omgevingsvisie en –verordening van de provincie regels opgenomen voor de bescherming van natuurgebieden. Het betreft hier gebieden die van bijzonder belang zijn voor bijvoorbeeld weidevogels en ganzen of belangrijk zijn voor de ecologische samenhang van een groter gebied. In het laatste geval zijn gebieden aangewezen als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

2.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet (hierna: Ffw) het wettelijk kader. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

2.2.1 Beschermingscategorieën

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Krachtens de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) inzake artikel 75 van de Ffw worden de onder de Ffw beschermde soorten planten en dieren onderverdeeld in drie verschillende beschermingscategorieën:

1. *algemeen beschermde soorten (tabel 1-soorten)*
een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Ffw mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;
2. *overige beschermde soorten (tabel 2-soorten)*
voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden. In een dergelijke gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze

soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;

3. *strikt beschermde soorten (tabel 3-soorten)*

voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen een in de wet genoemd belang dienen en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ontwikkeling of ingreep rechtstreeks kan leiden tot versterking of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Ffw. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen van) leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Ffw nodig van het ministerie van Economische Zaken (hierna: Min. van EZ).

2.2.2 Vogels

Alle nesten van inheemse vogelsoorten zijn streng beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Ffw. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Nesten van een aantal vogelsoorten zijn zelfs jaarrond beschermd. Het betreft hier over het algemeen soorten die het gehele jaar gebruikmaken van hun nest, of niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen. Er worden hierin de navolgende vijf categorieën onderscheiden.

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruikmaken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Er is naast bovenstaande vier categorieën ook nog een vijfde categorie. Van deze soorten zijn de nesten jaarrond beschermd als er in de omgeving onvoldoende alternatieven zijn:

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

2.2.3 *Zorgplicht*

Verder geldt altijd artikel 2 van de Ffw, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan sloop-, grond-, of bouwwerkzaamheden wordt gecontroleerd of dat negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

3 Methode van onderzoek

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door ecologen van SAB in samenwerking met Natuurkompas. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt recente verspreidingsgegevens van soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna: NDFF) en waar noodzakelijk diverse websites die de meest recente informatie verschaffen omtrent de verspreiding van soorten en natuurwet- en regelgeving. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 5 november 2015 is het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Zowel het tijdstip (buiten het groeiseizoen van planten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter is hiervoor niet toereikend.

4 Effectbeoordeling

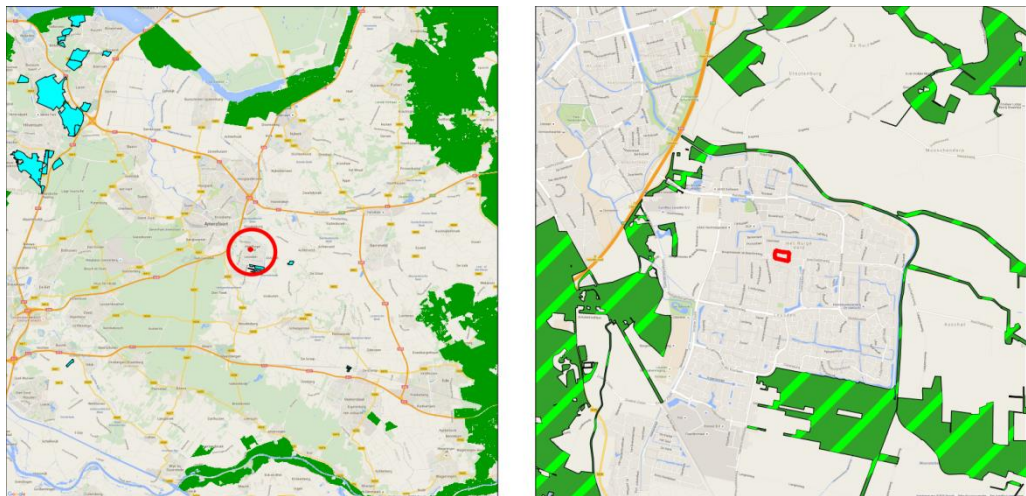
4.1 Gebiedsbescherming

4.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 betreft het beschermd natuurmonument Schoolsteegbosjes. Dit beschermde gebied ligt op ongeveer 1200 meter ten zuiden van het plangebied. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied ligt op circa 10 kilometer ten noorden van plangebied en betreft het Arkemheen. Gezien tussenliggende elementen (bebouwing en wegen) en de afstand zijn zowel directe als indirecte negatieve effecten van de plannen op de beschermde gebieden niet te verwachten.

4.1.2 *Ecologische Hoofdstructuur*

Het plangebied ligt niet binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), maar de bossages in de directe omgeving van het plangebied zijn wel aangewezen als EHS. Gezien de ligging buiten de EHS is geen sprake van directe aantasting van de EHS. In de toekomstige situatie neemt het bebouwde oppervlakte af, wat positief is voor de EHS. Negatieve effecten op de EHS zijn niet te verwachten.

Ligging van het plangebied ten opzichte van de beschermde natuurmonumenten (blauw) en Natura 2000-gebieden (groen) (links) en de Ecologische hoofdstructuur (rechts).

4.1.3 *Weidevogel- en ganzenfoerageergebied*

In de ruimtelijke verordening van de provincie Utrecht zijn naast de EHS ook beschermde gebieden voor weidevogels, ganzen en bijzondere natuurwaarden buiten de EHS aangewezen. Deze gebieden liggen op circa 7,3, 15,8 en 7,2 kilometer van het plangebied respectievelijk en derhalve buiten de invloedssfeer van het plangebied. Negatieve effecten van het plan op deze gebieden zijn gezien de afstand niet aan de orde.

4.2 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

4.2.1 Vaatplanten

Uit gegevens van NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied beschermde plantensoorten als rietorchis, steenanjer en wilde marjolein voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene plantensoorten zoals straatgras (*Poa annua*), paardenbloem (*Taraxacum officinale*) en grote brandnetel (*Urtica dioica*) aangetroffen. Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht. Het plangebied is grotendeels verhard, waardoor geschikt habitat voor beschermde planten ontbreekt. Binnen het plangebied zijn weinig potentiële natuurlijke groeiplaatsen voor planten aanwezig. Het grootste deel van het plangebied is bebouwd en verhard. De groene delen bestaan uit ruigtes en bomenrijen. Van een stabiel ecosysteem is geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Strikt beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied niet verwacht.

4.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens de relevante verspreidingsgegevens (NDFF) komen er in de omgeving van het plangebied soorten als de egel (*Erinaceus erinaceus*), mol (*Talpa europaea*) en konijn (*Oryctolagus cuniculus*) voor. Al deze soorten vallen onder tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Daarnaast zijn ook de strikt beschermde soorten als eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), steenmarter (*Martes foina*), boommarter (*Martes martes*) en de das (*Meles meles*) in de omgeving waargenomen. De eekhoorn en steenmarter vallen onder tabel 2 van de Flora- en faunawet, de boommarter en das zijn aangewezen onder tabel 3.

De biotoop van de das is voornamelijk te vinden in het buitengebied. De soort heeft vooral baat bij een afwisselend kleinschalig cultuurlandschap met bosschages en bos. De boommarter en eekhoorn komen doorgaans voor in bosrijke gebieden. De steenmarter daarentegen komt ook in stedelijk gebied voor.

Binnen het plangebied zijn enkele ruigtes en rommelhoeken aanwezig, waardoor de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van (spits)muizen, kleine marterachtigen en egel niet zijn uit te sluiten. Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) strikt beschermde zoogdieren aangetroffen.

Gelet op de biotoopeisen van de soorten das, boommarter en eekhoorn en de de biotopen ter plaatse, is de aanwezigheid van deze soorten in het plangebied uit te sluiten. Negatieve effecten van het plan op strikt beschermde zoogdiersoorten (Ffw, tabel 3) zijn derhalve uitgesloten.

Echter, de aanwezigheid van de steenmarter (Ffw, tabel 2) kan niet worden uitgesloten. Van steenmarters is bekend dat ze rust- en verblijfplaatsen creëren in kruipruim-

tes en loze ruimtes tussen plafonds, muren en zolders in huizen en andere gebouwen. Binnen en in de directe omgeving het plangebied zijn meerdere geschikte schuren en garages aanwezig, waardoor de aanwezigheid van de steenmarter niet op voorhand kan worden uitgesloten. Op de beoogde locatie van de supermarkt is echter geen geschikt leefgebied met verblijfplaatsen van de steenmarter aanwezig.

Gelet op het voornemen blijft de bebouwing met schuurtjes in en in de omgeving van het plangebied in stand. Om die reden is nader onderzoek dan wel het werken volgens een goedgekeurde gedragscode of een ontheffing Ffw niet noodzakelijk.

4.2.3 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), de meervleermuis (*Myotis dasycneme*), de rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), de gewone grootvleermuis (*Plecotus auritus*), de watervleermuis (*Myotis daubentonii*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) in de buurt van het plangebied voor. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foeragegebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, hollen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook hollen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan.

Tijdens het veldbezoek is het plangebied doorzocht op het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen. Binnen het plangebied zijn een aantal oudere platanen aanwezig. De platanen binnen het plangebied bevatten geen zichtbare holtes of stukken loszittende bast waarachter vleermuizen kunnen wegkruipen. Om die reden zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen niet in het plangebied te verwachten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. Het te renoveren pand in het plangebied kan fungeren als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Het pand heeft een pannendak waaronder vleermuizen kunnen wegkruipen. Ook bevat het pand overstekende dakranden en kierende gootbetimmering waarachter vleermuizen kunnen wegkruipen. De gebouwen en het omringende bodemoppervlak zijn grondig

geïnspecteerd. Hierbij zijn geen sporen, uitwerpselen of prooiresten van vleermuizen aangetroffen.

Echter, rondom de bebouwing bevinden zich bomen en bosschages, waardoor er direct naast de bebouwing foerageermogelijkheden aanwezig zijn. Foerageergebied in de omgeving van een potentiële verblijfplaats vergroot de kans dat een verblijfplaats ook daadwerkelijk door vleermuizen in gebruik is aanzienlijk. Vanwege de mogelijk geschikte verblijfplaatsen en de foerageerplekken in de nabijheid, kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen niet op voorhand worden uitgesloten.

Met het voornemen worden de panden van de 'U-vorm' gerenoveerd. Hierbij vinden werkzaamheden aan het dak en de gevel plaats. Daar op deze locaties mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, kan er tijdens de werkzaamheden mogelijk verstoring van de vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen optreden. Verstoring van vleermuizen is niet toegestaan. Wanneer dit wel gebeurt is sprake van een overtreding van de Flora- en faunawet. Om met zekerheid vast te kunnen stellen of in het gebouw verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten aanwezig zijn, wordt nader onderzoek naar deze soorten noodzakelijk geacht. Het onderzoek geeft in eerste instantie antwoord op de vraag of vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn. Daarnaast blijkt uit het onderzoek of er met het voornemen mogelijk sprake is van een overtreding van de Flora- en faunawet en of de flora en faunawet de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan in de weg staat.

Essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied door tientallen of honderden vleermuizen wordt gebruikt, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van een grote hoeveelheid vleermuizen verdwijnen. Dit kan een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke gebieden strikt beschermd.

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Veel soorten gebruiken bijvoorbeeld bomenrijen waaraan zij zich kunnen oriënteren. Soms vindt een diffuse verspreiding over de woonwijk en groengebieden plaats en wordt gefoerageerd in tuinen, bomen, bij stedelijk groen, watergangen en dergelijke. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Een vliegroute is essentieel als een substantieel deel van een kolonie gebruik maakt van de vliegroute en er in de omgeving van de vliegroute geen goede alternatieve mogelijkheden zijn dan wel dat er wel een alternatieve vliegroute is, maar het gebruik hiervan kost vergeleken met de originele vliegroute teveel energie (te ver omvliegen of te onbeschermt). Om die reden zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd.

Binnen het plangebied zijn geen lijnvormige landschapselementen aanwezig in de vorm van dijken, bosranden, lanen of watergangen. De kans op de aanwezigheid van vaste vlieg- en migratieroutes is daardoor niet te verwachten. Wanneer één of meer

vaste rust- of verblijfplaatsen in of nabij het plangebied aanwezig zijn, kunnen de platanen en het omliggend groen mogelijk de functie van foerageergebied vervullen. Echter, de plataan is een exoot en staat bekend als een soort welke arm is aan insecten (voedsel van vleermuizen). Van een essentieel foerageergebied rond de platanen is derhalve geen sprake. Daarnaast zijn in de directe omgeving van het plangebied meer dan voldoende alternatieve gebieden aanwezig welke een geschikt alternatief vormen. Negatieve effecten van het voornemen op vliegroutes en foerageergebied zijn om die reden niet te verwachten. De Flora- en faunawet staat voor het aspect 'kap bomen' de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan niet in de weg.

4.2.4 Vogels

Vogels nemen een aparte plaats in binnen de Flora- en faunawet. Alle vogelsoorten zijn tijdens het broedseizoen beschermd. De bescherming geldt dan vooral voor de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half juli. Er wordt in de Flora- en faunawet echter geen periode aangegeven voor het broedseizoen.

Uit de verspreidingsgegevens van de NDFF volgt dat meerdere vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in en om het plangebied kunnen voorkomen, te weten: boomvalk (*Falco subbuteo*), buizerd (*Buteo buteo*), gierzwaluw (*Apus apus*), grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*), havik (*Accipiter gentilis*), huismus (*Passer domesticus*), kerkuil (*Tyto alba*), ooievaar (*Ciconia ciconia*), ransuil (*Asio otus*), roek (*Corvus frugilegus*), sperwer (*Accipiter nisus*), steenuil (*Athena noctua*), wespindief (*Pernis apivorus*), slechtvalk (*Falco peregrinus*) en zwarte wouw (*Milvus migrans*),

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende algemeen voorkomende vogelsoorten waargenomen: zwarte kraai (*Corvus corone*), ekster (*Pica pica*), houtduif (*Columba palumbus*), spreeuw (*Sturnus vulgaris*) en turkse tortel (*Streptopelia decaocto*). Daarnaast is de strenger beschermde soort huismus waargenomen. De waargenomen spreeuwen en huismussen nestelen mogelijk onder het pannendak van het te renoveren pand. Gelet op het type dak en de aanwezigheid van huismus en spreeuw is de aanwezigheid van nestplaatsen van de gierzwaluw ook niet op voorhand uit te sluiten. Spreeuwen, huismussen en gierzwaluwen broeden doorgaans op gelijksoortige locaties onder het dak en onder dakpannen. Aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van huismus en gierzwaluw is daarom noodzakelijk om eventuele verdere procedurele consequentie in beeld te brengen en de bepalen of het aspect flora en fauna de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg staat.

De bomen binnen het plangebied zijn uitgebreid geïnspecteerd op het voorkomen van horsten (roofvogelnesten) en holtes. Deze zijn niet waargenomen. Doordat de bomen op het moment van het veldbezoek vrijwel geen blad droegen, kan worden uitgesloten dat horsten over het hoofd zijn gezien. Daarnaast zijn geen sporen (veren, prooi-resten, braakballen, poepsporen, e.d.) waargenomen die wijzen op de aanwezigheid van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Nader onderzoek naar vogelsoorten, anders dan huismus en gierzwaluw, wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

4.2.5 Amfibieën

Uit recente gegevens van de NDFF (≤ 3 jaar) volgt dat binnen een straal van 5 kilometer rond het plangebied de soort alpenwatersalamander (*Mesotriton alpestris*) voorkomt. Binnen en direct nabij het plangebied zijn geen watervoerende elementen (voor voortplanting) aanwezig. Om deze reden worden negatieve effecten op de voortplantingsbiotoop van deze strikt beschermde soort niet verwacht. Algemeen voorkomende soorten als gewone pad (*Bufo bufo*) en bruine kikker (*Rana temporaria*) kunnen wel in de omgeving van het plangebied voorkomen. Voor algemeen voorkomende soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen. Negatieve effecten van het plan op strikt beschermde soorten zijn niet aan de orde.

4.2.6 Reptielen

De meeste reptielensoorten houden zich met name op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijvoorbeeld heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Alleen de ringslang houdt zich in nattere gebieden met een meer natuurlijke oeverzone. Uit recente verspreidingsgegevens van de NDFF (≤ 3 jaar) volgt dat de strikt beschermde soort ringslag (*Natrix natrix*), levendbarend hagedis (*Zootoca vivipara*), zandhagedis (*Lacerta agilis*) en hazelworm (*Anguis fragilis*) in de omgeving van het plangebied voorkomen.

Het plangebied ligt volledig in stedelijk gebied. Een groot deel van het plangebied is verhard en een deel van het plangebied ligt braak. Dit terrein is echter volledig omsloten door verhard terrein waardoor verbindingen naar natuurgebieden ontbreken. Het voorkomen van reptielen is daardoor uitgesloten. Negatieve effecten op reptielen worden daarom niet verwacht.

4.2.7 Vissen

In het plangebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig, daarom kan de aanwezigheid van vissen worden uitgesloten.

4.2.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Het plangebied ligt niet in een dergelijk biotoop. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de habitats.

5 Conclusie

Het plangebied betreft twee locaties aan de Biezenkamp in de gemeente Leusden. Op deze locatie is de renovatie van de huidige gebouwen beoogd (U-blok) en wordt op het braakliggend terrein een supermarkt met appartementen voorzien (L-blok). Voor deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

5.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Gezien de ligging van het plangebied buiten de EHS en beschermde natuurgebieden zijn negatieve effecten op deze gebieden niet te verwachten.

Het aspect gebiedsbescherming vormt geen belemmering voor de uitvoering van het bestemmingsplan.

5.2 Soortenbescherming

De meeste van de in het plangebied voorkomende soorten zijn beschermd en vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algehele vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Dit betekent dat voor deze soorten de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder ontheffing.

Met de plannen zijn negatieve effecten op de strikt beschermde vleermuizen, huismus en gierzwaluw niet op voorhand uit te sluiten. Deze soorten zijn mogelijk aanwezig in het U-blok. Ter plaatse van het L-blok worden deze soorten niet verwacht. Voor de soorten in het U-blok geldt dat bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen, een ontheffingsplicht in het kader van de Flora- en faunawet van toepassing kan zijn.

Het gebruik van het plangebied door deze soorten kan door middel van nader onderzoek in beeld worden gebracht zodat het werkelijke effect van het plan op (het leefgebied van) de daadwerkelijk aanwezige soorten kan worden bepaald. Pas dan kan worden bepaald of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk is en of het aspect Ffw de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan niet in de weg staat. Bij een ontheffing Ffw worden vaak mitigerende en/of compenserende maatregelen gevraagd. Als wordt voldaan aan dergelijke voorwaarden, kan op basis van eerdere ervaringen redelijkerwijs worden verwacht dat een dergelijke ontheffing door het Ministerie van Economische Zaken wordt verleend.

5.4 Zorgplicht

Verder is een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

1. in het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren;
2. op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen. Zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

5.5 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden in de nieuwbouw open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woning;
- als er een zolder of vliering wordt aangelegd, zou deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor wordt de zolder mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen;
- Voor huismussen en gierzwaluw kunnen in de nieuwbouw neststenen worden aangebracht.

5.6 Vervolgonderzoek U-Blok

5.6.1 Vleermuizen

Het onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen wordt uitgevoerd conform Vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Uit het protocol volgt dat een onderzoek naar verblijfplaatsen uit minimaal vier veldbezoeken bestaat. Twee daarvan vinden plaats in de kraamperiode (15 mei tot en met 15 juli). Eén onderzoek vindt vanaf zonsondergang plaats tot enkele uren daarna en het andere van enkele uren voor tot zonsopkomst. Tussen de twee veldbezoeken dient een periode van minimaal 30 dagen te zitten.

De laatste twee veldbezoeken vinden plaats in de paarperiode (15 augustus tot en met 30 september). Beide onderzoeken starten vanaf een uur na zonsondergang. Tussen de twee onderzoeken dient een periode van minimaal 20 dagen te zitten.

5.6.2 *Huismus*

Bij het onderzoek naar de aanwezigheid van de huismus wordt naast de aanwezigheid van nestplaatsen ook onderzocht welke functies het gebied rond de nestplaatsen heeft: voortplantingsgebied, winterverblijfplaats, migratieroute etc.

De aanwezigheid van een nest van een huismus kan worden aangetoond door 1) een nestindicatieve waarneming: een nest of nestbouw, bezoek van een huismus aan een waarschijnlijke nestplaats, transport van voedsel of ontlastingspakketjes, bedelende jongen in nest; 2) minimaal 1 waarneming in potentieel broedbiotoop in de periode 10 maart tot en met 20 juni van: een zingend mannetje (veelal op de dakrand), aanwezigheid van een paartje bij een potentiële nestplaats, baltsgedrag

Afwezigheid van broedende huismussen is aangetoond, als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid kan worden aangetoond. De inventarisatie moet tijdens goede weersomstandigheden plaatsvinden, op geluidsluwe momenten (bijvoorbeeld de zondagmorgen in stedelijk gebied), rond 1 à 2 uur na zonsopkomst en met een tussenperiode van minimaal 10 dagen. Overigens kan het daadwerkelijke broeden van de huismus plaatsvinden van half maart tot en met augustus, maar het exacte moment is afhankelijk van onder andere de weersomstandigheden.

5.6.3 *Gierzwaluw*

Het onderzoek om aanwezigheid van nesten van gierzwaluwen aan te tonen moet op basis van een territoriumkartering vanaf eind april tot en met half juli worden uitgevoerd. De datumgrenzen zijn 15 mei tot en met 15 juli, maar de meest geschikte periode is 1 juni-15 juli. Daarvoor zijn niet alle broedvogels aanwezig, daarna vliegen de jongen al uit. Het tijdstip van inventarisatie is de gehele dag, bij voorkeur van 18:00 uur tot zonsondergang.

Afwezigheid is voldoende aannemelijk gemaakt wanneer er geen waarnemingen zijn verricht die duiden op de aanwezigheid van een nest na:

- minimaal 3 inventarisatie momenten met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen;
- in de periode 1 juni tot en met 15 juli;
- van 18.00 tot zonsondergang;
- tijdens de goede inventarisatieomstandigheden.

5.6.5 Planning

In onderstaande tabel is een overzicht van onderzoeksperiodes van de verschillende strikt beschermde soorten weergegeven welke op voorhand in het plangebied niet zijn uit te sluiten.

Soortgroep	Soort/functie	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Vogels	Huismus				■	■							
	Gierzwaluw						■	■					
Vleermuizen	Verblijfplaatsen						■	■		■	■		
	Foerageergebied						■	■		■	■		
	Vliegroutes						■	■		■	■		

Bijlage 1: Literatuurlijst

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. *Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld*. Stichting RAVON, Nijmegen.

van der Meijden, R. 2005. *Heukels' Flora van Nederland*. Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

van Diepenbeek, A. 1999. *Veldgids Diersporen*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

van Uchelen, E. 2006. *Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Websites:

- www.provincie-utrecht.nl
- www.natuurloket.nl
- www.provinciaalgeoregister.nl
- www.ravon.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.vleermuis.net
- www.vogelbescherming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl